

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
IV kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM 10-189-04

Druk nr 3427
Warszawa, 9 listopada 2004 r.

Pan
Józef Oleksy
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku.

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

**- o zmianie ustawy o Agencji
Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz
Agencji Wywiadu** wraz z projektami aktów
wykonawczych.

Jednocześnie uprzejmie proszę Pana Marszałka o nadanie priorytetu pracom nad tym projektem, z uwagi na fakt, że zgodnie z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 kwietnia 2004 r. – przepisy art. 23 ust. 1 pkt 1 i 6 oraz art. 41 ust. 2 ustawy o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu utracą moc obowiązującą z dniem 31 grudnia 2004 r.

Brak w tym terminie nowych regulacji w zakresie wymienionych przepisów może uniemożliwić bieżące wykonywanie przez funkcjonariuszy Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego czynności organizacyjno-rozpoznawczych oraz dochodzeniowo-śledczych, a także zakłócić przekazywanie Szefowi Agencji Wywiadu informacji istotnych dla bezpieczeństwa zewnętrznego i międzynarodowej pozycji kraju.

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Ponadto uprzejmie informuję, że do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Prezes Rady Ministrów.

(-) Marek Belka

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu

Art. 1. W ustawie z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu (Dz. U. Nr 74, poz. 676, z późn. zm.¹⁾) wprowadza się, następujące zmiany:

1) w art. 14 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„Art. 14. 1. Szefów ABW i AW powołuje i odwołuje Prezes Rady Ministrów, po zasięgnięciu opinii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Kolegium oraz Komisji do Spraw Służb Specjalnych Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej.”;

2) w rozdziale 3 po art. 20 dodaje się art. 20a w brzmieniu:

„Art. 20a. W ABW i AW mogą być zatrudniani pracownicy.”;

3) art. 23 otrzymuje brzmienie:

„Art. 23. 1. Funkcjonariusze ABW, wykonując czynności służące realizacji zadań, o których mowa w art. 5 ust. 1, mają prawo:

- 1) wydawania osobom poleceń określonego zachowania się, w granicach niezbędnych do wykonania czynności, o których mowa w pkt 2-5, albo w celu uniknięcia bezpośredniego zagrożenia bezpieczeństwa osób lub mienia,
- 2) legitymowania osób w celu ustalenia ich tożsamości,

- 3) zatrzymywania osób w trybie i w przypadkach określonych w przepisach ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555, z późn. zm.²⁾),
- 4) przeszukiwania osób i pomieszczeń w trybie i w przypadkach określonych w przepisach ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego,
- 5) dokonywania kontroli osobistej, przeglądania zawartości bagaży oraz sprawdzania ładunku w środkach transportu lądowego, powietrznego i wodnego, w razie istnienia uzasadnionego podejrzenia popełnienia czynu zabronionego pod groźbą kary,
- 6) obserwowania i rejestrowania przy użyciu środków technicznych obrazu zdarzeń w miejscach publicznych oraz dźwięku towarzyszącego tym zdarzeniom w trakcie wykonywania czynności operacyjno-rozpoznawczych podejmowanych na podstawie ustawy,
- 7) żądania niezbędnej pomocy od instytucji państwowych, organów administracji rządowej i samorządu terytorialnego oraz przedsiębiorców prowadzących działalność w zakresie użyteczności publicznej; wymienione instytucje, organy i przedsiębiorcy są obowiązani, w zakresie swojego działania, do udzielenia nieodpłatnie tej pomocy, w ramach obowiązujących przepisów prawa,

- 8) zwracania się o niezbędną pomoc do innych niż wymienieni w pkt 7 przedsiębiorców, jednostek organizacyjnych i organizacji społecznych, jak również zwracania się w nagłych wypadkach do każdej osoby o udzielenie doraźnej pomocy, w ramach obowiązujących przepisów prawa.
2. Osobie zatrzymanej lub wobec której dokonano przeszukania przysługują uprawnienia odpowiednio osoby zatrzymanej lub osoby, której prawa zostały naruszone, przewidziane w przepisach ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego.
  3. Zatrzymanie osoby może być zastosowane tylko wówczas, gdy inne środki okazały się bezcelowe lub nieskuteczne.
  4. Osoba zatrzymana może być okazywana, fotografowana lub daktyloskopowana tylko wtedy, gdy jej tożsamości nie można ustalić w inny sposób.
  5. Osobę zatrzymaną należy niezwłocznie poddać, w razie uzasadnionej potrzeby, badaniu lekarskiemu lub udzielić jej pierwszej pomocy medycznej.
  6. Czynności, o których mowa w ust. 1 pkt 1-6, powinny być wykonywane w sposób możliwie najmniej naruszający dobra osobiste osoby, wobec której zostały podjęte.
  7. Na sposób przeprowadzenia czynności, o których mowa w ust. 1 pkt 1, 2 i 5-8, przysługuje, w terminie 7 dni od dnia dokonania czynności, zażalenie do prokuratora właściwego ze względu na miejsce przeprowadzenia czynności. Do zażalenia stosuje się przepisy ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r.

- Kodeks postępowania karnego w zakresie dotyczącym postępowania odwoławczego.
  - 8. Materiały z czynności, o których mowa w ust. 1 pkt 6, które nie stanowią informacji potwierdzających zaistnienie przestępstwa lub nie są istotne dla bezpieczeństwa państwa, podlegają niezwłocznie protokolarnemu, komisijnemu zniszczeniu. Zniszczenie materiałów zarządza Szef ABW.
  - 9. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, tryb przeprowadzania badań lekarskich, o których mowa w ust. 5, osób zatrzymanych przez funkcjonariuszy ABW. Rozporządzenie powinno określać osoby przeprowadzające badania oraz organizację i miejsce przeprowadzania badań, a także przypadki uzasadniające potrzebę udzielenia osobie zatrzymanej pierwszej pomocy medycznej, z uwzględnieniem ochrony zdrowia osoby zatrzymanej.
  - 10. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki przeprowadzania i dokumentowania czynności, o których mowa w ust. 1 pkt 1-6, uwzględniając dostosowany do sytuacji sposób przeprowadzania przez funkcjonariuszy ABW czynności podejmowanych w ramach ustawowych uprawnień oraz obowiązki funkcjonariuszy podczas realizacji tych czynności.”;
- 4) w art. 28 w ust. 2-4 użyte w różnych liczbach i przypadkach wyrazy „operator pocztowy” zastępuje się użytymi w odpowiednich liczbach i przypadkach wyrazami „operator świadczący usługi pocztowe”;
- 5) art. 41 otrzymuje brzmienie:

„Art. 41. 1. Organy administracji rządowej przekazują Szefowi AW informacje istotne dla bezpieczeństwa zewnętrznego i międzynarodowej pozycji Rzeczypospolitej Polskiej, w szczególności dotyczące:

- 1) zagrożeń zewnętrznych godzących w bezpieczeństwo, obronność, niepodległość oraz integralność terytorialną i nienaruszalność granic Rzeczypospolitej Polskiej,
- 2) zagrożeń międzynarodowych sojuszy, układów politycznych i układów wojskowych, których Rzeczpospolita Polska jest stroną,
- 3) międzynarodowego terroryzmu i ekstremizmu oraz międzynarodowych grup przestępczości zorganizowanej,
- 4) międzynarodowego handlu bronią, amunicją, materiałami wybuchowymi, środkami odurzającymi i substancjami psychotropowymi oraz towarami, technologiami i usługami o znaczeniu strategicznym dla bezpieczeństwa Rzeczypospolitej Polskiej oraz dla utrzymania międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa,
- 5) realizacji umów międzynarodowych dotyczących rozbrojenia oraz zagrożeń związanych z rozprzestrzenianiem broni masowej zagłady oraz środków jej przenoszenia,
- 6) zagrożeń występujących w rejonach konfliktów i kryzysów międzynarodowych,
- 7) zagrożeń realizacji celów polityki zagranicznej Rzeczypospolitej Polskiej,

- 8) zagrożeń interesów ekonomicznych Rzeczypospolitej Polskiej.
2. Organy administracji rządowej przekazują Szefowi AW informacje, o których mowa w ust. 1, niezwłocznie po ich uzyskaniu, w miarę możliwości w treści i formie, w jakiej je uzyskały.
  3. Informacje, o których mowa w ust. 1, Szef AW przekazuje organom wymienionym w art. 18, a także w zakresie ich właściwości – Szefowi ABW lub Szefowi Wojskowych Służb Informacyjnych.”;
- 6) w art. 56 uchyla się ust. 4;
- 7) w rozdziale 9 po art. 143 dodaje się art. 143a w brzmieniu:
- „Art. 143a. W przypadku zbiegu uprawnień do świadczeń socjalnych określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 90 ust. 6 oraz do świadczeń za przeniesienia do pełnienia służby w innej miejscowości, a także do świadczeń, o których mowa w art. 105, art. 106 ust. 1 i art. 108 ust. 1, z tytułu służby obojga małżonków w ABW albo służby obojga małżonków w AW, obojgu małżonkom przysługuje jedno świadczenie. W przypadku zbiegu uprawnień do świadczeń w różnej wysokości, wypłaca się świadczenie w wyższej wysokości.”.

Art. 2. Przepisy wykonawcze wydane na podstawie upoważnień zmienianych niniejszą ustawą zachowują moc do czasu wydania nowych przepisów wykonawczych na podstawie upoważnień w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, nie dłużej jednak niż przez 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.

Art. 3. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

-
- 1) Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2003 r. Nr 90, poz. 844, Nr 113, poz. 1070, Nr 130, poz. 1188 i Nr 166, poz. 1609 oraz z 2004 r. Nr 109, poz. 1159 i Nr 171, poz. 1800.
- 2) Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1999 r. Nr 83, poz. 931, z 2000 r. Nr 50, poz. 580, Nr 62, poz. 717, Nr 73, poz. 852 i Nr 93, poz. 1027, z 2001 r. Nr 98, poz. 1071 i Nr 106, poz. 1149, z 2002 r. Nr 74, poz. 676, z 2003 r. Nr 17, poz. 155, Nr 111, poz. 1061 i Nr 130, poz. 1188 oraz z 2004 r. Nr 51, poz. 514, Nr 69, poz. 626 i Nr 93, poz. 889.

U Z A S A D N I E N I E

Wyrokiem z dnia 20 kwietnia 2004 r. Trybunał Konstytucyjny, po rozpoznaniu wniosku grupy posłów o zbadanie zgodności niektórych przepisów ustawy z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu (Dz. U. Nr 74, poz. 676, z późn. zm.), orzekł m.in. o niezgodności art. 23 ust. 1 pkt 1 cytowanej ustawy z art. 2, art. 30 i art. 31 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz art. 23 ust. 1 pkt 6 powyższej ustawy z art. 2, art. 30, art. 47, art. 49 i art. 51 ust. 2 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji. Jednocześnie Trybunał Konstytucyjny określił termin utraty mocy obowiązującej art. 23 ust. 1 pkt 1 i 6 na dzień 31 grudnia 2004 r.

Zakwestionowany jako niezgodny z Konstytucją art. 23 ust. 1 pkt 1 przyznawał funkcjonariuszom Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego wykonującym czynności, o których mowa w art. 21 ustawy, prawo do wydawania poleceń określonego zachowania się. Trybunał Konstytucyjny badając zgodność jego treści normatywnej ze standardami zawartymi w Konstytucji, wskazał, z jednej strony, na to, że szeroko określony w tym

przepisie zakres zadań i czynności funkcjonariuszy ABW „powoduje, że polecenie określonego zachowania się może być skierowane (...) do każdej osoby, w każdej sytuacji”, rodząc ryzyko arbitralnego korzystania z tego uprawnienia przez funkcjonariuszy, przy jednoczesnym braku w ustawie trybu, przy użyciu którego osoba, do której owo polecenie zostało skierowane, może podjąć obronę przed nieuzasadnionym naruszeniem jej dóbr osobistych. Ponadto Trybunał Konstytucyjny wskazał na to, że pozostawienie poza regulacjami zawartymi w przepisach wykonawczych do ustawy, tj. rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 18 kwietnia 2003 r. w sprawie sposobu przeprowadzania i dokumentowania legitymowania, zatrzymywania, przeszukania oraz dokonywania kontroli osobistej, przeglądania zawartości bagaży i sprawdzania ładunku przez funkcjonariuszy Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego (Dz. U. Nr 91, poz. 856), uprawnienia do wydawania poleceń określonego zachowania się może sugerować to, że instytucja ta stanowi odrębne uprawnienie pozostające poza kontrolą procesową.

Biorąc pod uwagę wyżej przedstawione przez Trybunał Konstytucyjny mankamenty omawianego przepisu oraz w pełni podzielając pogląd tego organu wyrażony w uzasadnieniu wyżej wskazanego wyroku – „Uprawnienie do wydawania przez funkcjonariuszy poleceń określonego zachowania się, w ramach czynności operacyjno-rozpoznawczych i dochodzeniowo-śledczych jest niewątpliwie uzasadnione. Jednakże z uwagi na to, że polecenia takie dotyczą sfery wolności człowieka, ustawodawca powinien wytyczyć w sposób jednoznaczny granice dopuszczalnej ingerencji funkcjonariusza i przewidzieć odpowiednie środki proceduralne umożliwiające kontrolę zasadności wydanego polecenia.” – dokonano korekty tak legislacyjnej, jak i merytorycznej omawianej normy. Projekt ustawy w ust. 1 pkt 1 art. 23 przyznaje funkcjonariuszowi ABW prawo wydania polecenia określonego zachowania się jedynie wówczas, gdy polecenia te są niezbędne do przeprowadzenia czynności, o których mowa w pkt 2-5 tego ustępu (tj. legitymowania, zatrzymywania osób, przeszukania osób lub pomieszczeń, dokonywania kontroli osobistej) lub wówczas, gdy celem działania funkcjonariusza ABW korzystającego z prawa do wydania polecenia określonego zachowania jest uniknięcie spodziewanego lub uchylenie już istniejącego zagrożenia bezpieczeństwa osób lub mienia. Przy czym zagrożenie to musi się cechować elementem bezpośredniości, znajdującym niekwestionowane w doktrynie wyjaśnienie na gruncie tak orzecznictwa, jak i literatury przedmiotu dotyczącej

wykładni znamion instytucji obrony koniecznej w Prawie karnym. Polecenia te mogą przede wszystkim dotyczyć np.: opuszczenia określonego miejsca, w którym pobyt, ze względu na specyfikę realizowanych zadań przez funkcjonariusza, może bezpośrednio zagrażać bezpieczeństwu osoby, do której to polecenie zostało skierowane, lub innych osób, w tym także funkcjonariusza ABW, albo mienia.

Realizując funkcje gwarancyjne, na które zwrócił uwagę Trybunał Konstytucyjny, w ust. 7 omawianego artykułu zostało przyznane osobie, której czynność dotyczy, prawo złożenia zażalenia na sposób jej przeprowadzenia. Jako organ właściwy do rozpatrzenia tego środka przepis wskazuje miejscowo właściwego prokuratora. Rozwiązanie to wzorowano na przepisach zawartych w ustawie z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji, kierując się przede wszystkim założeniem dotyczącym zachowania kompetencji tego samego organu w zbliżonej rodzajowo kategorii spraw, a także ze względów funkcjonalnych, wynikających z realizacji częstokroć wspólnych działań przez funkcjonariuszy Policji oraz ABW. Nowelizacją został objęty także w art. 23 dotychczasowy ust. 7 (aktualnie ust. 10). Zmiana polega na objęciu delegacją do wydania rozporządzenia regulującego szczegółowy sposób przeprowadzania i dokumentowania określonych rodzajów czynności, także działania funkcjonariusza ABW polegające na wydaniu poleceń określonego zachowania się. Powyższe oznacza, że tego typu zachowanie funkcjonariusza będzie podlegało kontroli umożliwiającej ocenę zasadności wydanego polecenia.

Trybunał Konstytucyjny w wydanym orzeczeniu uznał zasadność zarzutu naruszenia zasady demokratycznego państwa prawnego kierowany także pod adresem art. 23 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu. Przepis ten uprawnia funkcjonariuszy ABW do obserwowania i rejestrowania przy użyciu środków technicznych obrazu zdarzeń i dźwięku towarzyszącego tym zdarzeniom w miejscach publicznych. Głównym zarzutem artykułowanym przez Trybunał Konstytucyjny jest brak trybu postępowania mającego na celu stwierdzenie konieczności podjęcia obserwacji, kontroli prowadzonych działań i wykorzystania uzyskanych informacji. Jednocześnie, dostrzegając potrzebę podejmowania przez funkcjonariuszy ABW czynności określonych w art. 23 ust. 1 pkt 6 w sytuacji prowadzenia działań zmierzających do rozpoznawania, zapobiegania i zwalczania zagrożeń godzących w bezpieczeństwo wewnętrzne państwa, Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że w takiej sytuacji ustawodawca „(...) winien stworzyć

gwarancje prawne i instytucjonalne, pozwalające stosować określone działania tylko w zakresie koniecznym dla realizacji konstytucyjnych celów i w sposób charakteryzujący się jak najmniejszym stopniem dolegliwości dla obywateli i z zachowaniem określonych procedur.”. W związku z powyższym uprawnienie określone przepisem art. 23 ust. 1 pkt 6 zostało ograniczone wyłącznie do możliwości jego zastosowania tylko w ramach realizowania czynności operacyjno-rozpoznawczych. Powyższe oznacza, że każda tego rodzaju czynność będzie mogła być podjęta jedynie w ramach ustawowej procedury prowadzonej w ABW.

Czynności te należy odróżnić od uprawnień przewidzianych w art. 27 ustawy, tj. od kontroli operacyjnej polegającej na dokonywaniu kontroli treści korespondencji, zawartości przesyłek oraz stosowaniu środków technicznych umożliwiających uzyskiwanie w sposób niejawni informacji i dowodów oraz ich utrwalanie. Z uwagi na zakres ingerencji w sferę dóbr prawnie chronionych możliwość wykorzystania w działalności ABW tego instrumentu jest możliwa dopiero, gdy inne środki okazały się nieskuteczne lub nieprzydatne. Do realizacji omawianych czynności jest niezbędna akceptacja Prokuratora Generalnego oraz sądu. W przypadku czynności realizowanych w trybie określonym przepisem art. 21 ust. 1 pkt 6 projekt, uwzględniając wskazania Trybunału Konstytucyjnego, zawiera zastrzeżenie wyrażające nakaz ich wykonywania w sposób możliwie najmniej naruszający dobra osobiste osoby, wobec której zostały podjęte (ust. 6). Na sposób przeprowadzenia omawianych czynności przysługuje zażalenie do właściwego miejscowo prokuratora (ust. 7). Niezależnie od powyższego zmianie, a zarazem rozszerzeniu w stosunku do dotychczasowego stanu prawnego, uległa delegacja ustawowa zawarta w dotychczasowym ust. 7 (aktualnie ust. 10) poprzez upoważnienie Rady Ministrów do określenia szczegółowych warunków przeprowadzania czynności polegających na rejestracji obrazu zdarzeń oraz dźwięku towarzyszącego tym zdarzeniom w miejscach publicznych, a także dokumentowania tych czynności. Wykonanie niniejszej delegacji zwłaszcza w zakresie szczegółowości, o której mowa w upoważnieniu, musi respektować wymogi w zakresie ochrony informacji niejawnych.

Projekt w zakresie omawianej czynności przyznaje prawo złożenia zażalenia na sposób jej przeprowadzenia do miejscowo właściwego prokuratora.

Czyniąc zadość uchybieniu wytkniętym przez Trybunał Konstytucyjny, w ust. 8 art. 23, przewidziano rozwiązanie polegające na zobowiązaniu Szefa ABW do weryfikacji materiałów zgromadzonych w wyniku wykonywania czynności obserwowania i rejestrowania przy użyciu środków technicznych obrazu zdarzeń w miejscach publicznych oraz dźwięku towarzyszącego tym zdarzeniom i zarządzanie komisijnego, protokolarnego zniszczenia materiałów, które nie stanowią informacji potwierdzających zaistnienie przestępstwa lub nie są istotne dla bezpieczeństwa państwa.

Powyższe zmiany, wprowadzając ustawowe mechanizmy weryfikacji sposobu wykonywania przez funkcjonariuszy ABW czynności ingerujących w sferę praw i wolności obywatelskich, umożliwiają zarazem dokonanie oceny, czy działania przedstawicieli organu państwowego były racjonalnie uzasadnione oraz czy naruszenie sfery tych praw nie było nadmierne i faktycznie uzasadnione potrzebą wynikającą z ochrony bezpieczeństwa państwa.

Ponadto, czyniąc zadość orzeczeniu Trybunału Konstytucyjnego, dokonano nowelizacji art. 14 ust. 1, ustalając jego brzmienie zgodnie z tym orzeczeniem.

Trybunał Konstytucyjny zakwestionował również brzmienie art. 41 ust. 2, tj. delegacji ustawowej do wydania rozporządzenia o działaniu Wspólnoty Informacyjnej Rządu. Niniejsza nowelizacja polega na wykreśleniu zakwestionowanej delegacji z ustawy. Problematykę wymiany informacji między organami administracji rządowej, istotnych dla bezpieczeństwa zewnętrznego i międzynarodowej pozycji Rzeczypospolitej Polskiej, uregulowano już w samej ustawie o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu. Jednocześnie Trybunał Konstytucyjny w swoim wyroku wskazał termin utraty mocy obowiązującej przez przepis art. 41 ust. 2 na dzień 31 grudnia 2004 r.

Niezależnie od zmian będących konsekwencją orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 kwietnia 2004 r. projekt zawiera propozycję zamieszczenia w art. 23 w ust. 9 upoważnienia dla Prezesa Rady Ministrów do określenia, w drodze rozporządzenia, trybu przeprowadzania badań lekarskich osób zatrzymanych przez funkcjonariuszy ABW. Dotychczas posiłkowano się w tym zakresie przepisami obowiązującymi w ramach procedury karnej.

Ponadto dokonano niezbędnych zmian w zakresie:

- 1) uregulowania w dodawanym art. 20a dopuszczalności zatrudniania pracowników w ABW i AW,
- 2) dostosowania nazewnictwa występującego w art. 28 ust. 2-4 do przepisów ustawy z dnia 12 czerwca 2003 r. – Prawo pocztowe (Dz. U. Nr 133, poz. 1188, z późn. zm.),
- 3) uchylecia w art. 56 ust. 4, który zobowiązuje Prezesa Rady Ministrów do określenia, w drodze rozporządzenia, stanowisk pracy w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, na których zatrudnia się oddelegowanych funkcjonariuszy Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencji Wywiadu, a także ustalenia liczby tych stanowisk i ich zaszerogowania w stosunku do stawek wynagrodzenia zasadniczego pracowników Kancelarii Prezesa Rady Ministrów. W tym wypadku wzięto pod uwagę fakt, że ust. 1-3 art. 56 w sposób dostateczny określają warunki i tryb oddelegowywania funkcjonariuszy ABW i AW do wykonywania zadań służbowych poza Agencjami.

Dodatkowo w toku prac nad wydaniem aktów wykonawczych do ustawy o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu wymienionych w art. 90 ust. 6, art. 106 ust. 2, art. 108 ust. 5 oraz art. 127 stwierdzono niekonstytucyjność wprowadzenia do tych rozporządzeń przepisu o zbiegu uprawnień do następujących świadczeń przysługujących funkcjonariuszom:

- świadczeń socjalnych określonych w rozporządzeniu wydanym na podstawie art. 90 ust. 6,
- równoważnika pieniężnego za remont zajmowanego lokalu mieszkalnego – art. 105,
- równoważnika pieniężnego za brak lokalu mieszkalnego – art. 106 ust. 1,
- pomocy finansowej na uzyskanie lokalu mieszkalnego – art. 108 ust. 1,
  - należności za przeniesienia do pełnienia służby w innej miejscowości z tytułu służby w ABW albo AW obojga małżonków – art. 123 ust. 1 pkt 4.

Mając na uwadze, że kwestie te wymagają regulacji ustawowych, dodano nowy art. 143a regulujący zbieg uprawnień funkcjonariuszy każdej z Agencji do określonych w ustawie świadczeń.

Ocena skutków regulacji (OSR)

1. Projekt nowelizacji ustawy był konsultowany z zainteresowanymi jednostkami organizacyjnymi ABW oraz AW. Z uwagi na jego materię, stanowiącą przede wszystkim uszczegółowienie ustawowych uprawnień przyznanych funkcjonariuszom ABW, ściśle dotyczącą zagadnień bezpieczeństwa państwa, nie spowoduje on żadnych następstw w rozwoju społeczno-gospodarczym państwa, w szczególności nie wywoła skutków społecznych, mających przede wszystkim wpływ na rynek pracy, konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki oraz sytuację i rozwój gospodarczy. Nie było więc potrzeby prowadzenia konsultacji społecznych.
2. Skutki finansowe związane z wejściem w życie regulacji nie wpłyną bezpośrednio na dochody i wydatki budżetu państwa.
3. Wejście w życie projektowanej ustawy nie wpłynie na rynek pracy, konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki, a także sytuację i rozwój regionalny.
4. Projekt ustawy nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

**URZĄD
KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ**

**SEKRETARZ
KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ
SEKRETARZ STANU**

Jarosław Pietras

Sekr.Min.JP-1999 /04/DPE/kr

Warszawa, dnia 25.10.2004 r.

**Pan
Aleksander Proksa
Sekretarz Rady Ministrów**

Opinia o zgodności z prawem Unii Europejskiej projektu ustawy o zmianie ustawy o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu, wyrażona na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Komitecie Integracji Europejskiej (Dz. U. nr 106, poz. 494) przez Sekretarza Komitetu Integracji Europejskiej, Ministra Jarosława Pietrasa, działającego z upoważnienia Przewodniczącego Komitetu Integracji Europejskiej.

W związku z przedstawionym projektem ustawy (pismo nr RM-10-189-04) pozwalam sobie wyrazić następującą opinię:

Przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

Z poważaniem,

Do uprzejmej wiadomości:

Pan Zbigniew Goszczyński
Zastępca Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego

**ROZPORZĄDZENIE
PREZESA RADY MINISTRÓW**
z dnia

**w sprawie trybu przeprowadzania badań lekarskich osób zatrzymanych przez
funkcjonariuszy Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego**

Na podstawie art. 23 ust. 9 ustawy z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu (Dz. U. Nr 74, poz. 676, z późn. zm.¹⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1.

Rozporządzenie określa:

- 1) tryb przeprowadzania badania lekarskiego osoby zatrzymanej przez funkcjonariuszy Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, zwanej dalej „osobą zatrzymaną”;
- 2) osoby przeprowadzające badanie lekarskie osoby zatrzymanej;
- 3) organizację oraz miejsce przeprowadzania badania lekarskiego osoby zatrzymanej;
- 4) przypadki uzasadniające potrzebę udzielenia osobie zatrzymanej pierwszej pomocy medycznej.

§ 2.

Badanie lekarskie osoby zatrzymanej przeprowadza się, gdy:

- 1) osobie zatrzymanej została udzielona pierwsza pomoc medyczna;
- 2) zachodzi uzasadniona obawa, że osoba ta znajduje się w stanie zagrażającym jej życiu lub zdrowiu;
- 3) osoba zatrzymana zażąda niezwłocznego zbadania przez lekarza;
- 4) osoba zatrzymana oświadcza, że cierpi na schorzenia wymagające stałego lub okresowego leczenia, którego przerwanie zagrażałoby jej życiu lub zdrowiu;
- 5) z posiadanych przez Agencję Bezpieczeństwa Wewnętrznego, zwanej dalej „ABW”, informacji lub okoliczności zatrzymania wynika, że osoba ta jest podejrzana o chorobę zakaźną.

§ 3.

Badanie lekarskie osoby zatrzymanej przeprowadza się po dokonaniu przez funkcjonariuszy ABW niezbędnych czynności związanych z zatrzymaniem, chyba że zachodzą okoliczności, o których mowa w § 2 pkt 2.

§ 4.

1. W przypadku gdy zachodzą okoliczności, o których mowa w § 2, osoba zatrzymana jest kierowana na badanie lekarskie na podstawie pisemnego wniosku kierownika jednostki organizacyjnej ABW, która dokonała zatrzymania lub osoby przez niego upoważnionej, zwanych dalej „osobami wnioskującymi”, z zastrzeżeniem ust. 2.
2. Jeżeli zachodzą okoliczności określone w § 2 pkt 2, wniosek o przeprowadzenie badania lekarskiego osoby zatrzymanej może być złożony ustnie. Wniosek ten osoba wnioskująca potwierdza na piśmie.

§ 5.

Badanie lekarskie osoby zatrzymanej przeprowadza się po wyrażeniu na nie zgody przez tę osobę. Zgoda taka nie jest wymagana, jeżeli stan zdrowia osoby zatrzymanej uniemożliwia złożenie przez nią oświadczenia o wyrażeniu zgody lub gdy na podstawie przepisów odrębnych zgoda taka nie jest wymagana.

§ 6.

1. ABW zapewnia:
  - 1) przewiezienie osoby zatrzymanej do zakładu opieki zdrowotnej w celu przeprowadzenia badania lekarskiego, z zastrzeżeniem ust. 2;
  - 2) bezpieczeństwo pracowników ochrony zdrowia w czasie przeprowadzania badania lekarskiego osoby zatrzymanej.
2. Jeżeli stan zdrowia osoby zatrzymanej wskazuje na potrzebę użycia do jej przewiezienia specjalnego środka transportu sanitarnego, przewiezienia dokonuje się takim środkiem, a w szczególności środkiem transportu pogotowia ratunkowego.

§ 7.

Badanie lekarskie osoby zatrzymanej przeprowadza lekarz zakładu opieki zdrowotnej ABW, właściwego ze względu na właściwość terytorialną jednostki organizacyjnej ABW, która dokonała zatrzymania, a jeżeli nie jest to możliwe, lekarz publicznego zakładu opieki zdrowotnej utworzonego przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych albo innego zakładu opieki zdrowotnej, położonego najbliżej jednostki organizacyjnej ABW, która dokonała zatrzymania.

§ 8.

1. Po przeprowadzeniu badania osoby zatrzymanej lekarz wydaje osobie wnioskującej, o której mowa w § 4 ust. 1, zaświadczenie lekarskie o istnieniu lub braku przeciwwskazań medycznych do zatrzymania. Zaświadczenie dołącza się do dokumentacji sporządzonej w związku z zatrzymaniem osoby.
2. W przypadku gdy osoba zatrzymana swoim zachowaniem uniemożliwia przeprowadzenie badania lekarskiego, okoliczność tą lekarz odnotowuje w zaświadczeniu, o którym mowa w ust. 1, a dyżurny jednostki organizacyjnej ABW dokonującej zatrzymania, w książce służby tej jednostki.

§ 9.

Pierwszej pomocy medycznej osobie zatrzymanej udziela się w razie wypadku, urazu, zatrucia, porodu, nagłego zachorowania lub nagłego pogorszenia stanu zdrowia powodującego zagrożenie życia.

§ 10.

Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

PREZES RADY MINISTRÓW

---

¹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2003 r. Nr 90, poz. 844, Nr 113, poz. 1070, Nr 130, poz. 1188 i Nr 166, poz. 1609 oraz z 2004 r. Nr 109, poz. 1159, Nr 171, poz. 1800 i Nr ....., poz. ....

UZASADNIENIE

Rozporządzenie stanowi wykonanie delegacji ustawowej znowelizowanego art. 23 ust. 9 ustawy z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu (Dz. U. Nr 74, poz. 676, z późn. zm.).

Dotychczas Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego nie posiadała przepisów regulujących tryb przeprowadzania badań lekarskich osób zatrzymywanych przez funkcjonariuszy ABW. Aktualnie posiłkowano się w tym zakresie przepisami obowiązującymi w ramach procedury karnej. W związku z powyższym przy okazji nowelizacji ustawy o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu wpisano delegację dla Prezesa Rady Ministrów do wydania aktu prawnego regulującego cyt. wyżej problematykę.

W rozporządzeniu określono tryb przeprowadzania badań lekarskich osób zatrzymywanych przez funkcjonariuszy ABW, osoby przeprowadzające te badania lekarskie, a także organizację i miejsce przeprowadzania badań lekarskich osób zatrzymanych oraz przypadki uzasadniające potrzebę udzielenia osobie zatrzymanej pierwszej pomocy medycznej.

Płatnikiem badań lekarskich osób zatrzymanych przez funkcjonariuszy ABW będzie Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego w ramach kosztów realizacji jej ustawowych zadań.

Ocena skutków regulacji (OSR)

1. Projekt rozporządzenia był konsultowany z zainteresowanymi jednostkami organizacyjnymi ABW. Z uwagi na materię rozporządzenia, stanowiącą uszczegółwienie ustawowego obowiązku nałożonego na funkcjonariusza ABW do poddania osoby zatrzymanej, w uzasadnionych przypadkach, badaniom lekarskim oraz udzielenia jej pierwszej pomocy medycznej, projektu nie poddawano konsultacjom społecznym.
2. Skutki finansowe związane z wejściem w życie regulacji nie wpłyną bezpośrednio na dochody i wydatki budżetu państwa.
3. Rozwiązania prawne przyjęte w rozporządzeniu dot. tylko realizacji ustawowych obowiązków nałożonych na funkcjonariuszy ABW.
4. Wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie wpłynie na rynek pracy, konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki, a także sytuację i rozwój regionalny.
5. Projekt rozporządzenia nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

Rozporządzenie Rady Ministrów

z dnia

w sprawie szczegółowych warunków przeprowadzania i dokumentowania niektórych czynności podejmowanych przez funkcjonariuszy Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego

Na podstawie art. 23 ust. 10 ustawy z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu (Dz. U. Nr 74, poz. 676, z późn. zm.¹⁾) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1 Przepisy ogólne

§ 1. Rozporządzenie określa szczegółowe warunki przeprowadzania i dokumentowania czynności podejmowanych w celu realizacji uprawnień określonych w art. 23 ust. 1 pkt 1 - 6 ustawy z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu, zwanej dalej „ustawą”:

- 1) wydawania osobom poleceń określonego zachowania się,
- 2) legitymowania osób w celu ustalenia ich tożsamości,
- 3) zatrzymywania osób w trybie i w przypadkach określonych w przepisach Kodeksu postępowania karnego,
- 4) przeszukania osób i pomieszczeń w trybie i w przypadkach określonych w przepisach Kodeksu postępowania karnego,
- 5) dokonywania kontroli osobistej, a także przeglądania zawartości bagaży i sprawdzania ładunku w środkach transportu lądowego, powietrznego i wodnego w razie istnienia uzasadnionego podejrzenia popełnienia czynu zabronionego pod groźbą kary,
- 6) obserwowania i rejestrowania przy użyciu środków technicznych obrazu zdarzeń w miejscach publicznych oraz dźwięku towarzyszącego tym zdarzeniom
- przez funkcjonariusza Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, zwanego dalej „funkcjonariuszem”, podczas wykonywania czynności operacyjno - rozpoznawczych i dochodzeniowo - śledczych.

§ 2. 1. Funkcjonariusz, przystępując do wykonywania czynności, o których mowa w § 1, jest obowiązany:

- 1) okazać legitymację służbową lub znak identyfikacyjny, w taki sposób, by osoba, wobec której podejmowane są czynności, miała możliwość odczytania numeru dokumentu i nazwy organu, który je wydał;
  - 2) na żądanie osoby, umożliwić odnotowanie danych, o których mowa w pkt 1;
  - 3) podać przyczynę oraz podstawę prawną podjęcia czynności.
2. Po zakończeniu wykonywania czynności, o których mowa w § 1, funkcjonariusz informuje osobę, wobec której czynność podjęto, o prawie złożenia zażalenia do prokuratora właściwego ze względu na miejsce przeprowadzenia czynności na sposób jej przeprowadzenia. Wzmiankę o pouczeniu osoby, wobec której czynność podjęto, funkcjonariusz zamieszcza w notatce służbowej lub protokole czynności.
3. Przepisów ust. 1 nie stosuje się w przypadku czynności, o której mowa w § 1 pkt 6.

§ 3. 1. Funkcjonariusz nie wykonuje czynności, określonych w § 1 pkt 3 – 5, w stosunku do:

- 1) członka personelu przedstawicielstw dyplomatycznych i urzędów konsularnych oraz osoby zrównanej z nim na podstawie ustaw, umów lub zwyczajów międzynarodowych, jeżeli nie jest obywatelem polskim;
  - 2) osoby korzystającej z immunitetu dyplomatycznego lub konsularnego na mocy ustaw, umów międzynarodowych albo powszechnie uznanych zwyczajów międzynarodowych.
2. Przepis ust. 1, nie dotyczy działań podjętych przez funkcjonariusza w ramach obrony koniecznej lub stanu wyższej konieczności.
3. W przypadku, o którym mowa w ust. 2, powiadamia się niezwłocznie właściwe przedstawicielstwo dyplomatyczne lub urząd konsularny, za pośrednictwem Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

- § 4.** 1. Funkcjonariusz odstępuje od wykonywania czynności, określonych w § 1 pkt 3 i 4, w przypadku, gdy osoba wobec której je podjęto, w sposób nie budzący wątpliwości wykaże, że korzysta z immunitetu parlamentarnego, sędziowskiego lub prokuratorskiego.
2. Przepis ust. 1, nie dotyczy zatrzymania na gorącym uczynku popełnienia przestępstwa oraz działań funkcjonariusza podjętych w ramach obrony koniecznej lub stanu wyższej konieczności.
3. W przypadku, o którym mowa w ust. 2, funkcjonariusz powiadamia niezwłocznie, drogą służbową, Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego.

§ 5. W uzasadnionych przypadkach, funkcjonariusz może przybrać do udziału w czynności, o której mowa w § 1 pkt 3 – 6, osobę posiadającą wiedzę specjalistyczną, celem zabezpieczenia prawidłowego przebiegu toku postępowania.

Rozdział 2

Wydawanie poleceń

- § 6.** Funkcjonariusz realizuje czynność określoną w art. 23 ust. 1 pkt 1 ustawy, w szczególności gdy jest to niezbędne do:
- 1) sprawnego i zgodnego z przepisami ustawy wykonania powierzonego zadania, należącego do zakresu działania Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego;
  - 2) zabezpieczenia dowodów na miejscu zdarzenia;
  - 3) zapewnienia bezpieczeństwa osobom lub mieniu oraz utrzymania porządku publicznego.

- § 7.** Z przeprowadzonej czynności wydawania osobom poleceń funkcjonariusz sporządza notatkę służbową, która powinna zawierać w szczególności:
- 1) imię, nazwisko i stanowisko służbowe funkcjonariusza;
  - 2) czas i miejsce przeprowadzenia czynności;
  - 3) cel i opis przeprowadzenia czynności;
  - 4) wzmiankę o pouczeniu, o którym mowa w § 2 ust. 2;
  - 5) podpis funkcjonariusza.

Rozdział 3

Legitymowanie osób

- § 8.** Funkcjonariusz realizuje uprawnienie określone w art. 23 ust. 1 pkt 2 ustawy, w przypadku, gdy ustalenie tożsamości osoby jest niezbędne do wykonywania czynności operacyjno - rozpoznawczych lub dochodzeniowo - śledczych, podejmowanych w celu rozpoznania, zapobieżenia lub wykrycia przestępstwa, którego ściganie należy do zadań Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, a w szczególności, gdy jest to niezbędne do:
- 1) ustalenia tożsamości osoby podejrzewanej o popełnienie takiego przestępstwa;
  - 2) ustalenia świadka przestępstwa lub zdarzenia powodującego zagrożenie bezpieczeństwa państwa;
  - 3) wykonania polecenia wydanego przez sąd lub prokuratora;

- 4) poszukiwania osoby ukrywającej się przed organami ścigania albo wymiarem sprawiedliwości;
- 5) ustalenia legalności i podstawy pobytu cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 6) dokonania zatrzymania osoby;
- 7) dokonania przeszukania pomieszczenia lub osoby;
- 8) dokonania kontroli osobistej, przeglądania zawartości bagażu lub sprawdzania ładunku w środkach transportu lądowego, powietrznego i wodnego.

§ 9. Tożsamość osoby legitymowanej funkcjonariusz ustala na podstawie:

- 1) dowodu osobistego;
- 2) paszportu;
- 3) zagranicznego dokumentu tożsamości;
- 4) innych nie budzących wątpliwości dokumentów;
- 5) oświadczenia innej osoby, której tożsamość można ustalić na podstawie dokumentów, o których mowa w pkt 1 - 4.

§ 10. W przypadku legitymowania osoby znajdującej się w pojeździe, funkcjonariusz, ze względów bezpieczeństwa, może żądać, by osoba legitymowana opuściła pojazd.

§ 11. Funkcjonariusz może odstąpić od legitymowania osoby, która jest mu znana osobiście.

§ 12. Z przeprowadzonej czynności legitymowania osoby funkcjonariusz sporządza notatką służbową, która powinna zawierać w szczególności:

- 1) imię, nazwisko i stanowisko służbowe funkcjonariusza;
- 2) czas i miejsce przeprowadzenia czynności;
- 3) imię, nazwisko, datę urodzenia i miejsce zamieszkania osoby legitymowanej;
- 4) cechy dokumentu na podstawie którego stwierdzono tożsamość osoby legitymowanej;
- 5) przyczynę legitymowania;
- 6) wzmiankę o pouczeniu, o którym mowa w § 2 ust. 2;
- 7) podpis funkcjonariusza.

Rozdział 4 Zatrzymywanie osób

§ 13. Funkcjonariusz realizuje uprawnienie, określone w art. 23 ust. 1 pkt 3 ustawy, w przypadku, gdy poweźmie uzasadnione przypuszczenie, że osoba zatrzymywana popełniła przestępstwo, którego ściganie należy do zadań Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, a zachodzi obawa jej ucieczki lub ukrycia się albo zatarcia śladów przestępstwa, bądź też nie można ustalić jej tożsamości.

§ 14. Funkcjonariusz, przystępując do zatrzymania osoby, jest obowiązany podjąć wobec niej następujące czynności:

- 1) dokonać przeszukania osoby, w celu sprawdzenia czy posiada broń lub inne niebezpieczne przedmioty mogące służyć do popełnienia przestępstwa albo przedmioty mogące stanowić dowody rzeczowe lub podlegające przepadkowi;
- 2) odebrać broń i przedmioty, o których mowa w pkt 1;
- 3) poinformować o zatrzymaniu i jego przyczynach oraz uprzedzić ją o obowiązku zastosowania się do wydawanych poleceń, a także o możliwości użycia wobec niej środków przymusu bezpośredniego lub broni palnej, w przypadku niepodporządkowania się wydanym poleceniom lub próby ucieczki;

- 4) doprowadzić do jednostki organizacyjnej Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego lub jednostki Policji.

§ 15. 1. Funkcjonariusz jest obowiązany, w granicach dostępnych środków, udzielić pierwszej pomocy medycznej osobie zatrzymanej, która ma widoczne obrażenia ciała lub utraciła przytomność.

2. W przypadku uzasadnionym okolicznościami, funkcjonariusz jest obowiązany poddać osobę zatrzymaną badaniu lekarskiemu, w szczególności w przypadku:

- 1) o którym mowa w ust. 1;
- 2) żądania przez osobę zatrzymaną niezwłocznego zbadania przez lekarza;
- 3) oświadczenia osoby zatrzymanej, że cierpi ona na schorzenia wymagające stałego lub okresowego leczenia, którego przerwanie zagrażałoby życiu lub zdrowiu;
- 4) jeżeli z posiadanych informacji lub z okoliczności zatrzymania wynika, że osoba zatrzymana może być chora zakaźnie.

§ 16. Po doprowadzeniu osoby zatrzymanej do jednostki organizacyjnej Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego lub jednostki Policji, funkcjonariusz niezwłocznie wykonuje następujące czynności :

- 1) poucza osobę zatrzymaną, ustnie lub pisemnie, o prawie:
  - a) wniesienia zażalenia na zatrzymanie do sądu rejonowego, właściwego dla miejsca zatrzymania lub prowadzenia postępowania,
  - b) żądania powiadomienia osoby najbliższej lub innej wskazanej przez zatrzymanego osoby, pracodawcy lub szkoły o zatrzymaniu,
  - c) skontaktowania się z adwokatem;
- 2) wysłuchuje osobę zatrzymaną na okoliczność zatrzymania;
- 3) sporządza protokół zatrzymania osoby;
- 4) wręcza osobie zatrzymanej, za potwierdzeniem, kopię protokołu, o którym mowa w pkt 3;
- 5) w razie potrzeby, podejmuje czynności, mające na celu realizację uprawnień osoby zatrzymanej, o których mowa w pkt 1;
- 6) powiadamia właściwego prokuratora o zatrzymaniu osoby.

§ 17. Protokół, o którym mowa w § 16 pkt 3, powinien zawierać w szczególności:

- 1) imię, nazwisko i stanowisko służbowe funkcjonariusza;
- 2) imię i nazwisko osoby zatrzymanej, a w razie niemożności ustalenia tożsamości – jej rysopis oraz miejsce zamieszkania;
- 3) dzień, godzinę i minutę oraz miejsce zatrzymania;
- 4) informację, o jakie przestępstwo podejrzewa się osobę zatrzymaną;
- 5) złożone przez osobę zatrzymaną oświadczenia i wnioski;
- 6) wzmiankę o pouczeniu osoby zatrzymanej o przysługujących jej prawach, o których mowa w § 2 ust. 2 i § 16 pkt 1;
- 7) podpis funkcjonariusza.

§ 18. W razie wniesienia przez osobę zatrzymaną zażalenia na zatrzymanie, funkcjonariusz niezwłocznie przekazuje właściwemu sądowi kopię protokołu zatrzymania osoby wraz z materiałami uzasadniającymi zatrzymanie.

§ 19. Osobę zatrzymaną umieszcza się w pomieszczeniu jednostki organizacyjnej Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego lub jednostki Policji przeznaczonym dla osób zatrzymanych, które jest wyposażone i zabezpieczone w sposób zapewniający bezpieczeństwo tym osobom oraz realizację celu zatrzymania.

§ 20. 1. Funkcjonariusz jest obowiązany zwolnić natychmiast osobę zatrzymaną, gdy:

- 1) ustała przyczyna zatrzymania;
- 2) otrzymał polecenie sądu lub prokuratora;
- 3) w ciągu 48 godzin od chwili zatrzymania nie przekazano osoby zatrzymanej do dyspozycji sądu wraz z wnioskiem o zastosowanie tymczasowego aresztowania;
- 4) otrzymał opinię lekarza, z której wynika, że zatrzymanie może spowodować zagrożenie jej życia lub zdrowia.

2. Funkcjonariusz jest obowiązany zwolnić osobę zatrzymaną również w przypadku, gdy otrzymał informację, że w ciągu 24 godzin od przekazania osoby zatrzymanej do dyspozycji sądu, nie doręczono jej postanowienia o zastosowaniu tymczasowego aresztowania.

§ 21. Zatrzymanie osoby dokumentuje się w ewidencji osób zatrzymanych, prowadzonej w jednostce organizacyjnej Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego lub w jednostce Policji, do której osobę zatrzymaną doprowadzono.

Rozdział 5

Przeszukanie osób i pomieszczeń

§ 22. Funkcjonariusz realizuje uprawnienie, określone w art. 23 ust. 1 pkt 4 ustawy, w celu wykrycia lub zatrzymania albo przymusowego doprowadzenia osoby podejrzanej o popełnienie przestępstwa, którego ściganie należy do zadań Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, a także w celu znalezienia rzeczy mogących stanowić dowód w sprawie o przestępstwo, którego ściganie należy do zadań Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego lub podlegających zajęciu w postępowaniu karnym, w którym bierze udział Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego, jeżeli powożmie uzasadnione przypuszczenie, gdzie znajduje się osoba podejrzana lub wymienione rzeczy.

§ 23. 1. Funkcjonariusz dokonujący przeszukania, jest obowiązany posiadać postanowienie sądu lub prokuratora, a w przypadku nie cierpiącym zwłoki, gdy postanowienie sądu lub prokuratora nie zostało wydane, nakaz kierownika właściwej jednostki organizacyjnej Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego lub legitymację służbową.

2. Jeżeli funkcjonariusz dokonał przeszukania na podstawie nakazu kierownika właściwej jednostki organizacyjnej Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego lub legitymacji służbowej, zwraca się niezwłocznie do sądu lub prokuratora o zatwierdzenie przeszukania.

3. W przypadku, o którym mowa w ust. 2, funkcjonariusz doręcza osobie, u której dokonano przeszukania, w terminie 7 dni od dnia dokonania przeszukania, postanowienie sądu lub prokuratora w przedmiocie zatwierdzenia tej czynności.

§ 24. Funkcjonariusz przystępując do przeszukania, jest obowiązany wykonać następujące czynności :

- 1) okazać osobie, u której ma nastąpić przeszukanie, w sposób określony w § 2 ust. 1 pkt 1, postanowienie sądu albo prokuratora, nakaz kierownika jednostki organizacyjnej Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego lub legitymację służbową;
- 2) poinformować osobę, u której ma nastąpić przeszukanie o celu czynności i wezwać ją do dobrowolnego wydania poszukiwanych przedmiotów bądź wskazania miejsca, w którym ukrywa się poszukiwana osoba oraz poinformować ją o przysługujących jej prawach;
- 3) wylegitymować osoby znajdujące się w pomieszczeniu, w sposób określony w rozdziale 3 rozporządzenia.

§ 25. 1. Funkcjonariusz dokonuje przeszukania osoby, które polega na przeszukaniu jej odzieży i podręcznych przedmiotów, w celu znalezienia rzeczy, o których mowa w § 22.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, funkcjonariusz dokonuje przeszukania wobec osoby tej samej płci, w miejscu niedostępnym w czasie wykonywania czynności dla osób postronnych. Jeżeli dokonanie przeszukania przez funkcjonariusza tej samej płci, co osoba poddawana przeszukaniu, nie jest możliwe, a czynność musi być przeprowadzona niezwłocznie, przeszukania może dokonać funkcjonariusz płci odmiernej.

3. Funkcjonariusz dokonuje przeszukania pomieszczenia zamieszkanego, innego pomieszczenia lub miejsca, w obecności osoby, u której ma nastąpić przeszukanie, a gdy osoba ta nie może być obecna z powodu jej zatrzymania, albo nie dającego się odłożyć udziału w innych czynnościach procesowych, funkcjonariusz jest obowiązany przybrać do udziału w przeszukaniu przynajmniej jednego dorosłego domownika lub inną osobę, zwłaszcza sąsiada, administratora, właściciela.

§ 26. 1. W przypadku braku możliwości swobodnego wejścia do pomieszczenia, w którym ma nastąpić przeszukanie, funkcjonariusz może dokonać tej czynności, pokonując przeszkodę przy użyciu siły fizycznej, środków technicznych i chemicznych, nawet, gdyby mogło to spowodować uszkodzenie mienia, jednakże bez wyrządzania nadmiernej szkody. Użycie środków technicznych i chemicznych nie może zagrażać bezpieczeństwu osób postronnych oraz nie powinno powodować szkody w ich mieniu.

2. Użycie siły fizycznej, środków technicznych i chemicznych w przypadku, o którym mowa w ust. 1, funkcjonariusz poprzedza ostrzeżeniem o ich zastosowaniu oraz zabezpiecza pomieszczenie, w którym ma nastąpić przeszukanie, przed ucieczką znajdujących się w nim osób, a także przed zniszczeniem dowodów rzeczowych.

3. Decyzję o użyciu siły fizycznej, środków technicznych i chemicznych podejmuje kierownik jednostki organizacyjnej Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego. W przypadkach nie cierpiących zwłoki, decyzję podejmuje funkcjonariusz kierujący przeszukaniem.

§ 27. W przypadku, gdy osoba u której dokonuje się przeszukania, usiłuje czynnie lub biernie uniemożliwić przeprowadzenie czynności, w szczególności uniemożliwia dostęp do pomieszczenia lub atakuje funkcjonariusza albo podejmuje próbę zniszczenia rzeczy mogących stanowić dowód w sprawie lub podlegających zajęciu w postępowaniu karnym, funkcjonariusz dokonuje zatrzymania tej osoby, w sposób określony w rozdziale 4 rozporządzenia.

§ 28. Z dokonanej czynności przeszukania funkcjonariusz sporządza protokół, który powinien zawierać w szczególności:

- 1) imię, nazwisko i stanowisko służbowe funkcjonariusza oraz dane innych osób uczestniczących w przeszukaniu;
- 2) oznaczenie sprawy, z którą przeszukanie ma związek;
- 3) miejsce przeszukania;
- 4) dokładną godzinę rozpoczęcia i zakończenia czynności;
- 5) przebieg czynności oraz oświadczenia i wnioski jej uczestników;
- 6) wydane w toku przeszukania zarządzenia;
- 7) dokładną listę zatrzymanych rzeczy i w miarę potrzeby ich opis;
- 8) wskazanie postanowienia sądu lub prokuratora, a jeżeli postanowienie nie zostało uprzednio wydane, wzmiankę o poinformowaniu osoby, u której dokonano przeszukania, że otrzyma postanowienie sądu lub prokuratora w przedmiocie zatwierdzenia czynności;
- 9) w miarę potrzeby stwierdzenie innych okoliczności dotyczących przebiegu przeszukania;
- 10) podpis funkcjonariusza.

Rozdział 6

Kontrola osobista, przeglądanie zawartości bagaży i sprawdzanie ładunku w środkach transportu lądowego, powietrznego i wodnego

§ 29. 1. Funkcjonariusz realizuje uprawnienie, określone w art. 23 ust. 1 pkt 5 ustawy, polegające na dokonaniu kontroli osobistej, w przypadku, gdy poweźmie uzasadnione podejrzenie popełnienia przez osobę czynu zabronionego pod groźbą kary, którego ściganie należy do zadań Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, lub jeżeli poweźmie uzasadnione przypuszczenie, że osoba posiada rzeczy mogące stanowić dowód w sprawie o takie przestępstwo, lub podlegające zajęciu w postępowaniu karnym, w którym bierze udział Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, przepis § 25 ust. 2 stosuje się.

3. Osoba poddana kontroli osobistej, może przybrać do tej czynności osobę przez siebie wskazaną. Funkcjonariusz jest obowiązany dopuścić osobę przybraną do udziału w czynności, chyba, że jej obecność mogłaby utrudnić lub uniemożliwić przeprowadzenie czynności.

4. Funkcjonariusz dokonujący kontroli osobistej sporządza z przebiegu tej czynności protokół.

§ 30. Funkcjonariusz realizuje uprawnienie, określone w art. 23 ust. 1 pkt 5 ustawy, polegające na przeglądaniu zawartości bagażu lub sprawdzeniu ładunku w środkach transportu lądowego, powietrznego i wodnego w celu znalezienia rzeczy mogących stanowić dowód w sprawie o przestępstwo, którego ściganie należy do zadań Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego lub podlegających zajęciu w takim postępowaniu karnym, jeżeli poweźmie uzasadnione przypuszczenie, że wymienione rzeczy tam się znajdują.

§ 31. 1. Funkcjonariusz dokonuje przeglądania zawartości bagażu w obecności ich posiadaczy, a sprawdzenia ładunku w obecności właściciela, przewoźnika, spedytora lub agenta morskiego albo ich przedstawiciela.

2. W przypadku braku możliwości zapewnienia natychmiastowej obecności osób, o których mowa w ust. 1, funkcjonariusz może przeglądać zawartość bagażu lub dokonać sprawdzania ładunku bez ich obecności, gdy z posiadanych informacji wynika, że zwłoka może spowodować zagrożenie dla życia, zdrowia ludzkiego lub mienia lub gdy istnieje uzasadniona obawa zniszczenia bądź utracenia rzeczy mogących stanowić dowód w sprawie lub które podlegają zajęciu w postępowaniu karnym.

3. Funkcjonariusz dokonujący przeglądania zawartości bagażu lub sprawdzania ładunku sporządza z przebiegu tej czynności protokół.

§ 32. 1. Funkcjonariusz, który w toku kontroli osobistej, przeglądania zawartości bagażu lub sprawdzania ładunku ujawnił rzeczy mogące stanowić dowód w sprawie o przestępstwo, którego ściganie należy do zadań Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego lub podlegające zajęciu w takim postępowaniu, jest obowiązany rzeczy te zatrzymać za pokwitowaniem, a jeżeli ujawnił rzeczy mogące stanowić dowód w sprawie o przestępstwo lub podlegające zajęciu w postępowaniu, którego ściganie nie należy do zadań Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, jest obowiązany niezwłocznie powiadomić o tym Policję.

2. Od obowiązków, o których mowa w ust. 1, funkcjonariusz może odstąpić, w przypadku wykonywania czynności określonych w art. 29 ust 1 lub art. 30 ust 1 ustawy.

3. W przypadku, gdy ujawnione w wyniku czynności, o których mowa w ust. 1, rzeczy, stwarzają bezpośrednie niebezpieczeństwo dla życia, zdrowia ludzkiego lub mienia, funkcjonariusz jest obowiązany, w granicach dostępnych środków, podjąć działania zmierzające do usunięcia niebezpieczeństwa.

4. Funkcjonariusz zatrzymując rzeczy ujawnione w wyniku dokonania czynności, o której mowa w ust. 1, jest obowiązany przekazać niezwłocznie, właściwemu prokuratorowi, oryginał protokołu z przeprowadzonej czynności wraz z pokwitowaniem zatrzymanych rzeczy.

§ 33. Protokół, o którym mowa w § 29 ust. 4 i § 31 ust. 3, powinien zawierać w szczególności:

1) imię, nazwisko i stanowisko służbowe funkcjonariusza oraz dane osób uczestniczących w czynności;

- 2) oznaczenie sprawy, z którą czynność ma związek;
- 3) miejsce dokonania czynności;
- 4) dokładną godzinę rozpoczęcia i zakończenia czynności;
- 5) przebieg czynności oraz oświadczenia i wnioski jej uczestników;
- 6) wydane w toku czynności zarządzenia;
- 7) dokładną listę zatrzymanych rzeczy i w miarę potrzeby ich opis;
- 8) sposób zabezpieczenia zatrzymanych rzeczy;
- 9) w miarę potrzeby stwierdzenie innych okoliczności dotyczących przebiegu czynności;
- 10) podpis funkcjonariusza.

Rozdział 7

Obserwowanie i rejestrowanie zdarzeń

§ 34. 1. Funkcjonariusz realizuje uprawnienie do obserwowania i rejestrowania zdarzeń, o których mowa w art. 23 ust. 1 pkt 6 ustawy, w szczególności gdy jest to niezbędne do:

- 1) uzyskania lub sprawdzenia informacji należących do właściwości i zakresu działania Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego;
- 2) wykrycia przestępstw, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy, lub utrwalanie dowodów ich popełnienia.

2. Obserwowanie i rejestrowanie zdarzeń, o których mowa w ust. 1, przez funkcjonariusza zarządza Szef Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego lub upoważniony przez niego funkcjonariusz, określając cel, czas i miejsce wykonania czynności.

3. Czynność, o której mowa w ust. 2, może być przeprowadzona przy użyciu środków technicznych zapewniających niejawnie działanie funkcjonariusza.

§ 35. Z przeprowadzonej czynności obserwowania i rejestrowania zdarzeń, o której mowa w § 34 ust. 1, funkcjonariusz sporządza komunikat, który powinien zawierać w szczególności :

- 1) imię, nazwisko i stanowisko służbowe funkcjonariusza;
- 2) czas i miejsce przeprowadzenia czynności;
- 3) cel i opis przeprowadzonej czynności;
- 4) podpis funkcjonariusza.

Rozdział 8

Przepisy końcowe

§ 36. Traci moc rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 kwietnia 2003 r. w sprawie sposobu przeprowadzania i dokumentowania: legitymowania, zatrzymywania, przeszukania oraz dokonywania kontroli osobistej, przeglądania zawartości bagaży i sprawdzania ładunku przez funkcjonariuszy Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego (Dz. U. Nr 91, poz. 856).

§ 37. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów

---

¹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2003 r. Nr 90, poz. 844, Nr 113, poz. 1070, Nr 130, poz. 1188 i Nr 166, poz. 1609 oraz z 2004 r. Nr 109, poz. 1159, Nr 171, poz. 1800 i Nr ....., poz. .....

UZASADNIENIE

Projekt rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie sposobu przeprowadzania i dokumentowania niektórych czynności przez funkcjonariuszy Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, stanowi wykonanie delegacji zawartej w znowelizowanym art. 23 ust. 10 ustawy z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu (Dz. U. Nr 74, poz. 676, z późn. zm.) po wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 kwietnia 2004 r. (syg. akt K 45/02) opublikowanym w (Dz. U. Nr 109, poz. 1159).

Projektowane rozporządzenie poszerza, zgodnie z nowym brzmieniem delegacji ustawowej, zakres przedmiotowy aktu prawnego w porównaniu z obowiązującym w tej materii rozporządzeniem, bowiem dotyczy również czynności wydawania poleceń osobom określonego zachowania się oraz obserwowania i rejestrowania przy użyciu środków technicznych obrazu zdarzeń w miejscach publicznych oraz dźwięku towarzyszącego tym zdarzeniom, a także zawiera przepisy regulujące warunki wykonywania tych czynności przez funkcjonariuszy oraz ich dokumentowania.

Regulacje zawarte w projekcie zostały opracowane zgodnie z wytycznymi zawartymi w przepisie upoważniającym przepisami cyt. ustawy o ABW, przepisami Kodeksu postępowania karnego oraz w oparciu o doświadczenia wynikające z praktyki realizacji czynności procesowych.

Rozporządzenie, ze względów systematyki podzielono na rozdziały. W rozdziale 1 zamieszczono przepisy ogólne, którymi uregulowano: zakres przedmiotowy rozporządzenia, obowiązki funkcjonariusza wykonującego czynności, przypadki, w których funkcjonariusz nie może wykonywać czynności służbowych z uwagi na ochronę osób wynikającą z immunitetów, uprawnienie funkcjonariusza do przybrania do czynności osoby posiadającej wiedzę specjalistyczną.

W rozdziale 2 uregulowano uprawnienie do wydawania poleceń osobom określonego zachowania się oraz sposób dokumentowania wykonania tej czynności w formie notatki służbowej sporządzanej przez funkcjonariusza.

Rozdziały 3 – 6 stanowią powielenie, obowiązujących i sprawdzonych już w praktyce, przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 kwietnia 2003 r. w sprawie sposobu przeprowadzania i dokumentowania: legitymowania, zatrzymywania, przeszukania oraz dokonywania kontroli osobistej, przeglądania zawartości bagaży i sprawdzania ładunku przez funkcjonariuszy Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego (Dz. U. Nr 91, poz. 856) w zakresie legitymowania, zatrzymywania, przeszukania oraz dokonywania kontroli osobistej, przeglądania zawartości bagaży i sprawdzania ładunku przez funkcjonariuszy.

I tak w rozdziale 3 uregulowano szczegółowy tryb legitymowania osób, w celu ustalenia ich tożsamości, określając kiedy funkcjonariusz ma prawo dokonania tej czynności, na podstawie jakich dokumentów ustala się tożsamość osób, sposób legitymowania osoby przebywającej w pojeździe oraz sposób dokumentowania tej czynności.

W rozdziale 4 regulującym sposób postępowania w przypadku zatrzymywania osób, określono obowiązki funkcjonariusza przed przystąpieniem do zatrzymania, jak również tok wykonywania tej czynności. Sprecyzowano także sposób gwarantowania praw osoby zatrzymanej oraz obowiązki funkcjonariuszy względem zatrzymanego, wynikające z przepisów Kodeksu postępowania karnego oraz określono sposób dokumentowania tej czynności.

W rozdziale 5 uregulowano szczegółowy sposób przeprowadzania przeszukania osób i pomieszczeń, podejmowanego w trybie przepisów Kodeksu postępowania karnego. W projekcie rozporządzenie określono szczegółowo sposób przeprowadzenia przeszukania, poprzez wskazanie czynności, jakie zobowiązany jest wykonać funkcjonariusz, gwarantujący prawa osób, u których ma być przeprowadzone przeszukanie oraz obowiązki funkcjonariuszy w toku wykonywania tych czynności. W tym zakresie doprecyzowano także tryb i sposób wejścia do pomieszczeń przy

użyciu siły, a także sposób postępowania w przypadku prób uniemożliwienia przeprowadzenia przeszukania. Określono również sposób dokumentowania przeszukania.

W rozdziale 6 rozporządzenia sprecyzowano zasady, sposób dokonywania oraz obowiązki funkcjonariuszy w toku przeprowadzania kontroli osobistej, przeglądania zawartości bagażu oraz sprawdzania ładunku w środkach transportu lądowego, powietrznego i wodnego. Określono także przypadki, w których funkcjonariusz może odstąpić od zatrzymania rzeczy ujawnionych w toku wykonywania tych czynności, w przypadku realizowania czynności niejawnego nabycia lub niejawnego nadzorowania.

W rozdziale 7 uregulowano sposób realizacji uprawnienia funkcjonariusza ABW do obserwowania i rejestrowania przy użyciu środków technicznych obrazu zdarzeń w miejscach publicznych oraz dźwięku towarzyszącego tym zdarzeniom, określając warunki, w których realizacja uprawnienia jest niezbędna oraz to, że zarządza je Szef ABW lub upoważniony przez niego funkcjonariusz. Określono również formę dokumentowania czynności obserwowania i rejestrowania przy użyciu środków technicznych obrazu zdarzeń w miejscach publicznych w formie komunikatu sporządzanego przez funkcjonariusza.

Ocena skutków regulacji (OSR)

1. Projekt rozporządzenia był konsultowany z zainteresowanymi jednostkami organizacyjnymi ABW. Z uwagi na materię rozporządzenia, stanowiącą uszczegółowienie ustawowych uprawnień przyznanych funkcjonariuszom ABW, ściśle dotyczącą zagadnień bezpieczeństwa państwa, nie spowoduje ono żadnych następstw w rozwoju społeczno-gospodarczym państwa, w szczególności nie wywoła skutków społecznych, w szczególności mających wpływ na rynek pracy, konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki oraz sytuację i rozwój gospodarczy. Nie ma więc potrzeby prowadzenia konsultacji społecznych.
2. Skutki finansowe związane z wejściem w życie regulacji nie wpłyną bezpośrednio na dochody i wydatki budżetu państwa.
3. Rozwiązania prawne przyjęte w rozporządzeniu dot. tylko realizacji ustawowych uprawnień funkcjonariuszy ABW.
4. Wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie wpłynie na rynek pracy, konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki, a także sytuację i rozwój regionalny.
5. Projekt rozporządzenia nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.